

אָנוּ נושאים לפידים

מילים: אהרון זאב

לחן: מרדכי זעירא

אָנוּ נושאים לפידים בלילות אפלים
זרחים השבילים מתחת רגלינו.
מי אשר לב לו הצמא לאור –
ישא את עיניו ולבו אלינו,
לאור –
ויבוא.

גם לא קרה לנו,
פך שמן במערה לא מצאנו.
לעמק הלכנו,
הקרה עלינו,
מעונות האורות
הגנוזים גלינו
וסלעים כבדים
חוסמים בעדם,
בסלע חצבנו
עד דם –
ויהי אור.

ואנו נושאים לפידים בלילות אפלים.
זרחים השבילים מתחת רגלינו.
מי אשר לב לו הצמא לאור –
ישא את עיניו ולבו אלינו,
לאור,
ויבוא.

We are carrying torches. / In the dark night / the paths shine beneath our feet, / and whoever has a heart / that
thirsts for light – / let him lift his eyes and his heart to us / and come along. / No miracle happened for us. / No
cruise of oil did we find. / We walked through the valley, ascended the mountain. / We discovered wellsprings of
hidden light.

We quarried in the stone until we bled: / "Let there be light!"

1) "And what glory awaits those who fight unselfishly for the cause! Therefore I believe that a wondrous generation of Jews will spring into existence. **The Maccabeans will rise again.** Let me repeat once more my opening words: The Jews who wish for a State will have it. We shall live at last as free men on our own soil, and die peacefully in our own homes. The world will be freed by our liberty, enriched by our wealth, magnified by our greatness. And whatever we attempt there to accomplish for our own welfare, will react powerfully and beneficially for the good of humanity"

(Theodore Herzl: *The Jewish State*, 1896)

2) *"[Bar-Kokhba]...a hero who never knew defeat....[and who embodied] the Jewry that is steeled in war and is enamoured of weapons"*

(Max Nordau: *Muscular Jewry*, 1900)

3) Then the king's officers who were enforcing the apostasy came to the city of Modein to make them offer sacrifice. Many from Israel came to them; and Mattathias and his sons were assembled. Then the king's officers spoke to Mattathias as follows: "You are a leader, honored and great in this city, and supported by sons and brothers. Now be the first to come and do what the king commands, as all the Gentiles and the men of Judah and those that are left in Jerusalem have done. Then you and your sons will be numbered among the friends of the king, and you and your sons will be honored with silver and gold and many gifts." But Mattathias answered and said in a loud voice: "Even if all the nations that live under the rule of the king obey him, and have chosen to do his commandments, departing each one from the religion of his fathers, yet I and my sons and my brothers will live by the covenant of our fathers. Far be it from us to desert the law and the ordinances. We will not obey the king's words by turning aside from our religion to the right hand or to the left." When he had finished speaking these words, a Jew came forward in the sight of all to offer sacrifice upon the altar in Modein, according to the king's command. When Mattathias saw it, he burned with zeal and his heart was stirred. He gave vent to righteous anger; he ran and killed him upon the altar. At the same time he killed the king's officer who was forcing them to sacrifice, and he tore down the altar. Thus he burned with zeal for the law, as Phinehas did against Zimri the son of Salu. Then Mattathias cried out in the city with a loud voice, saying: "Let every one who is zealous for the law and supports the covenant come out with me!" And he and his sons fled to the hills and left all that they had in the city. When many who were seeking righteousness and justice went down to the wilderness to dwell there.

(1 Maccabees 2:16-29)

4) *"We recite [in that prayer]You fought...You judged...You avenged...You delivered...[but] Who brought all these things? Who did all this? Who was the emissary of the Lord? Who was the man of battle? Where is Judah the Maccabee who defended his brothers with his sword and his bow...? Judah the Maccabee might as well never have existed for all his mention in this prayer!"*

(Shlomo Jonas, published in *Hatzvi*, 1893)

5) *"[those responsible were] the passive Torah bearers...who carried the name of God on their lips but whose hearts were far from every feeling of freedom and liberty....martyrs are evoked at times of weakness, heroes are emulated at a time of courage and action...The Hasmoneans did not make do with prayers....The Biryonim did not expect miracles...They shed their blood for people's freedom....Miron or Modiin...which is stronger? Which will triumph? Which will determine the course of our current history?"*

(Zerubavel, *Ha-achdut*, 1911)

6) *“How shall we tell our children about the selfless devotion of...Hannah and her seven sons – if for the very cause for which they were killed has no meaning in our own way of life?:”*

(Berl Katznelson, 1944)

7) *“[actions of Zionists who]...magnified the festival of the Maccabees and augmented their strength and power, and this is truly a great mistake....For under natural conditions they were incapable of winning the war, and [they were victorious]only because they were completely just men and sought with selfless devotion to save our sacred religion”*

(un-named Zionist Rabbi, 1903 quoted in *Parallels Meet*)

8) *“In the days of the Hasmoneans, the banner of the revolt was raised expressly by Torah followers, and they risked their lives for the liberation of the land and of the Jewish spirit. Today, we face a similar war, a war for the redemption of our land and a war for the liberation of the Jewish spirit from the alien cultures that we have absorbed”*

(Rabbi Yeshayahu Shapira, Hapoel-Hamizrachi leader, *Hatzofe*, 1939)

9) Early in the morning on the twenty-fifth day of the ninth month, which is the month of Kislev, in the one hundred forty-eighth year, they rose and offered sacrifice, as the law directs, on the new altar of the burnt offering that they had built. At the very season and on the very day that the Gentiles had profaned it, it was dedicated with songs and harps and lutes and cymbals... So they celebrated the dedication of the altar for eight days, and joyfully offered burnt offerings... Then Judas and his brothers and all the assembly of Israel determined that every year at that season the days of dedication of the altar should be observed with joy and gladness for eight days, beginning with the twenty-fifth day of the month of Kislev.

(1 Maccabees 4:52-59)

10) It happened that on the same day on which the sanctuary had been profaned by the foreigners, the purification of the sanctuary took place, that is, on the twenty-fifth day of the same month, which was Kislev. They celebrated it for eight days with rejoicing....therefore, carrying ivy-wreathed wands and beautiful branches and also fronds of palm, they offered hymns of thanksgiving to him who had given success to the purifying of his own holy place. They decreed by public edict, ratified by vote, that the whole nation of the Jews should observe these days every year.[]

(2 Maccabees 10:5-9)

11) Now Judas celebrated the festival of the restoration of the sacrifices of the temple for eight days; and omitted no sort of pleasures thereon: but he feasted them upon very rich and splendid sacrifices; and he honored God, and delighted them, by hymns and psalms. Nay, they were so very glad at the revival of their customs, when after a long time of intermission, they unexpectedly had regained the freedom of their worship, that they made it a law for their posterity, that they should keep a festival, on account of the restoration of their temple worship, for eight days. And from that time to this we celebrate this

festival, and call it Lights. I suppose the reason was, because this liberty beyond our hopes appeared to us; and that thence was the name given to that festival

(Antiquities of the Jews 12.7.323-326)

12) בבלי שבת כא ע"א

מאי חנוכה דתנו רבנן בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון. שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים לשנה אחרת קבעום ועשאוּם ימים טובים בהלל והודאה.

What is Hanukkah? For our Rabbis taught: On the twenty-fifth of Kislev [commence] the days of Hanukkah, which are eight on which a lamentation for the dead and fasting are forbidden. For when the Greeks entered the Sanctuary, they defiled all the oils therein, and when the Hasmonean dynasty prevailed against and defeated them, they made search and found only one cruse of oil which lay with the seal of the High Priest, but which contained sufficient for one day's lighting only; yet a miracle was wrought therein and they lit [the lamp] therewith for eight days. The following year these [days] were appointed a Festival with [the recital of] Hallel and thanksgiving.

13) מלכים ב פרק כב: ח ויאמר חלקיהו הכהן הגדול, על-שפון הספר, ספר התורה מצאתי, בבית יהוה; ויתן חלקיהו את-הספר אל-שפון, ויקראהו. טו ויבא שפון הספר, אל-המלך, וישב את-המלך, דבר; ויאמר, התיכו עבדיך את-הכסף הנמצא בבית, ויתנהו על-יד עשוי המלאכה, המפקדים בית יהוה. י ויגד שפון הספר, למלך לאמר, ספר נתן לי, חלקיהו הכהן; ויקראהו שפון, לפני המלך. יא ויהי כשמע המלך, את-דברי ספר התורה; ויקרע, את-בגדיו. יב ויצו המלך את-חלקיהו הכהן ואת-אחיקם בן-שפון ואת-עכבור בן-מייכה ואת שפון הספר, ואת עשיה עבד-המלך--לאמר. יג לכו דרשו את-יהוה בעדי ובעד-העם, ובעד כל-יהודה, על-דברי הספר הנמצא, הנה: כי-גדולה חמת יהוה, אשר-היא נצתה בנו, על אשר לא-שמעו אבותינו על-דברי הספר הנה, לעשות ככל-הכתוב עלינו.

14) מלכים ב פרק כג: ויצו המלך את-חלקיהו הכהן הגדול ואת-כהני המשנה, ואת-שמרי הסף, להוציא מהיכל יהוה, את כל-הכלים העשויים לבעל ולאשרה ולכל צבא השמים; וישרפם מחוץ לירושלם, בשדמות קדרון, ונשא את-עפרם, בית-אל

כ ויזבח את-כל-כהני הבמות אשר-שם, על-המזבחות, וישרף את-עצמות אדם, עליהם; וישב, ירושלים. כא ויצו המלך, את-כל-העם לאמר, עשו פסח, ליהוה אלהיכם--כפתוב, על ספר הברית הנה. כב כי לא נעשה, בפסח הנה, מימי השפטים, אשר שפטו את-ישראל; וכל, ימי מלכי ישראל--ומלכי יהודה. כג כי, אם-בשמנה עשרה שנה, למלך, יאשיהו: נעשה הפסח הנה, ליהוה--בירושלם. כד וגם את-האבות ואת-הידענים ואת-התורפים ואת-הגללים ואת כל-השקצים, אשר נראו בארץ יהודה ובירושלם--בער, יאשיהו: למען הקים את-דברי התורה, הפתבים על-הספר, אשר מצא חלקיהו הכהן, בית יהוה. כה וכמהו לא-הנה לפניו מלך, אשר-שב אל-יהוה בכל-לכבו ובכל-נפשו ובכל-מאדו--בכל, תורת משה; ואחריו, לא-קם כמותו

1) עזרא פרק ו: א באדון דרינש מלכא, שם טעם; ובקרו בבית ספריא, די גנזיא מהחתיני תמה--בבבל. ב והשתכח באחמטא, בבירתא די כמדי מדינתא--מגלה חדה; וכן-בתיב בגויה, דכרונה. {פ} ג בשנת חדה לכורש מלכא, כורש מלכא שם טעם--בית-אלהא בירושלם ביתא יתבגא, אתר די-דבחינו דבחינו ואשוייהי מסובלין; רומה אמין שתין, פתניה אמין שתין.

יט ויעשו בני-הגולה, את-הפסח--בארבעה עשר, לחדש הראשון. כ כי הטירו הכהנים והלויים, כאחד--כלם טהורים; וישחטו הפסח לכל-בני הגולה, ולאחיהם הכהנים ולקם. כא ויאכלו בני-ישראל, השבים מהגולה, וכל הנבדל משמאת גוי-הארץ, אלקם--לדרש, ליהוה אלהי ישראל. כב ויעשו חג-מצות שבעת ימים, בשמחה: כי שמחם יהוה, והסב לב מלך-אשור עליהם--לחזק ידיהם, במלאכת בית-האלהים אלהי ישראל.

16) מלכים א פרק ח: א אז יקהל שלמה את-זקני ישראל את-כל-ראשי המטות ושיאי האבות לבני ישראל, אל-המלך שלמה--ירושלם: להעלות את-ארון ברית-יהוה, מעיר דוד--היא ציון. ב. ויקהלו אל-המלך שלמה, כל-איש ישראל, בירח האתנים, בחג--הוא, החדש השביעי. ג. ויבאו, כל זקני ישראל; וישאו הכהנים, את-הארון. ד. ויניעלו את-ארון יהוה, ואת-אהל מועד, ואת-כל-כלי הקדש, אשר באהל; ויניעלו אתם, הכהנים והלויים. ה. והמלך שלמה, וכל-עדת ישראל הנועדים עליו, אותו, לפני הארון--מזבחים צאן ובהמה, אשר לא-יספרו ולא ימנו מרב. ו. ויבאו הכהנים את-ארון ברית-יהוה אל-מקומו, אל-דביר הבית--אל-קדש הקדשים: אל-תחת, פנפי הכרובים. ז. כי הכרובים פרחים כנפים, אל-מקום הארון; ויסכו הכרובים על-הארון ועל-בדיו, מלמעלה. ח. ויארכו, הבדים, ויראו ראשי הבדים מן-הקדש על-פני הדביר, ולא יראו החוצה; ויהיו שם, עד היום הזה. ט. אין, בארון, רק שני לחות האבנים, אשר הניח שם משה בחרב--אשר כרת יהוה עם-בני ישראל, בצאתם מארץ מצרים. י. ויהי, בצאת הכהנים מן-הקדש; והניעו מלא, את-בית יהוה. יא. ולא-יכלו הכהנים לעמד לשירת, מפני הענן: כי-מלא כבוד-יהוה, את-בית יהוה.

17) For in fact, when our forefathers were led into the land of Persia, the devout priests at that time took some of the fire from the altar and secretly hid it in a hollow of a waterless cistern, which they secured so that the spot would be unknown to all. (20) After a suitable number of years had elapsed, when it was decreed by God, Nehemiah, commissioned by the king of the land of Persia, sent the descendants of the priests who had been involved in the concealment to retrieve the fire. When they explained that truly they did not find fire but a viscous liquid, he commanded them to draw [some] and bring [it]. (21) When [the liquid] was brought, Nehemiah commanded the priests to sprinkle the materials on the sacrifices, both the pieces of wood and what was set thereon. (22) When this was done and time passed and the sun, earlier clouded, shone forth, a great fire was lit so that everyone marveled. (23) As the sacrifice was being consumed, the priests prayed, both the priests and everyone. . . . (31) Just as the elements of the sacrifice were consumed, Nehemiah commanded [them] to pour the leftover liquid [upon] rather large stones. (32) When this was done, a flame was lit up, for when the light from the altar shone opposite, [the liquid] was used up. . . . (36) Those around Nehemiah named this liquid nephthar, which is interpreted "purification." It is commonly called nephthai.5

(2 Macc. 1:18–23, 31–32, 36)

18) זכריה פרק ד: א וישב, המלך הדביר בי; ויעירני, פאיש אשר-יעור משנתו. ב. ויאמר אלי, מה אתה ראה; ויאמר (ואמר) ראיתי והנה מנורת זהב בלה וגלה על-ראשה, ושבועה נרתיה עליה--שבועה ושבועה מוצקות, לנרות אשר על-ראשה. ג. ושנים זיתים, עליה: אחד מימין הגלה, ואחד על-שמאלה. ד. ואענו, ואמר, אל-המלך הדביר בי, לאמר: מה-אלה, אדני. ה. ויניעו המלך הדביר בי, ויאמר אלי, הלווא ידעת, מה-המה אלה; ואמר, לא אדני. ו. ויניעו ויאמר אלי, לאמר, זה דבר-יהוה, אל-נרפכל לאמר: לא בחיל, ולא בכח--כי אם-ברוחי, אמר יהוה צבאות. ז. מי-אתה הר-הגדול לפני נרפכל, למישר; והוציא, את-האבן הראשה--תשאות, חן חן לה

19) בראשית פרק טו: יז ויהי השמש באה, ועלטה הנה; והנה תנור עשן, ולפיד אש, אשר עבר, בין הגזרים האלה. יח. ביום ההוא, כרת יהוה את-אברם--ברית לאמר: לזרעה, נתתי את-הארץ הזאת, מנהר מצרים, עד-הנהר הגדל נהר-פרת. יט. את-הקניי, ואת-הקנזי, ואת, השדמני. כ. ואת-החתי ואת-הפרזי, ואת-הרפאים. כא. ואת-האמרי, ואת-הכנעני, ואת-הגרזשי, ואת-היבוכסי

(20 שמות פרק ג:) א ומלשה, הנה רעה את-צאן יתרו חתנו--כהן מדון; וינהג את-הצאן אחר המדבר, ויבא אל-הר האלהים חרבה. ב וירא מלאך יהוה אליו, בלפת-אש--מתוך הסנה; וירא, והנה הסנה בער באש, והסנה, איננו אכל

(21 שמות פרק יג:) כא ויהוה הלך לפניהם יומם בעמוד ענן, לנחתם הדרך, ולילה בעמוד אש, להאיר להם--ללכת, יומם ולילה. כב לא-ימיש עמוד הענן, יומם, ועמוד האש, לילה--לפני, העם

(22 שמות פרק יד:) כד ויהי, באשמרת הבקר, וישקף יהוה אל-מחנה מצרים, בעמוד אש וענן; ויהם, את מחנה מצרים. כהויסר, את אפן מרכבתיו, וינהגהו, בכבדת; ויאמר מצרים, אנוסה מפני ישראל--כי יהוה, נלחם להם במצרים

(23 ויקרא פרק ט:) כג ויבא משה ואהרן, אל-אהל מועד, ויצאו, ויברכו את-העם; וירא כבוד-יהוה, אל-כל-העם. כד ותצא אש, מלפני יהוה, ותאכל על-המזבח, את-העלה ואת-הקלבים; וירא כל-העם ויראו, ויפלו על-פניהם

(24 דברי הימים ב פרק ז:) א וככלות שלמה, להתפלל, והאש ירדה מהשמים, ותאכל העלה והזבחים; וכבוד יהוה, מלא את-הבית. ב ולא יכלו הכהנים, לבוא אל-בית יהוה: כי-מלא כבוד-יהוה, את-בית יהוה.

(25 מלכים א פרק יח:) לו ויהי בעלות המנחה, ויגש אליהו הנביא ויאמר, יהוה אלהי אברהם יצחק וישׂראל, היום יודע כי-אתה אלהים בישׂראל ואני עבדך; ובדברך (ובדברך) עשיתי, את כל-הדברים האלה. לז ענני יהוה, ענני, וידעו העם הזה, כי-אתה יהוה האלהים; ואתה הסבת את-לבם, אחרנית. לח ותפל אש-יהוה, ותאכל את-העלה ואת-העצים, ואת-האבנים, ואת-העפר; ואת-המים אשר-בתעלה, לחכה.לט וירא, כל-העם, ויפלו, על-פניהם; ויאמרו--יהוה הוא האלהים, יהוה הוא האלהים

(26 מילים: אהרון אשמן)

לחן יואל ולבה
1956

כד קטן, כד קטן,
שמונה ימים שמנו נתן.
כל העם התפלא,
מאליו הוא מתמלא.

כל העם אז התכנס
והכריז: אה, זהו נס!
אלולא כד זה נשאר
מקדשנו לא הואר.

כד קטן...

גם כל ילד, ילד קט
יעמד קצה הפד
ומלב תמים, טהור
לעולם ישפיע אור.

כִּד קָטָן...

בְּזִכּוֹתֵם שֶׁל הַקָּטָנִים
גַּם בָּנוֹת וְגַם בָּנִים
אוֹר יִזְרַח מֵאֶפְלָה
וְתִבּוֹא הַגְּאֻלָּה.

(27

מילים: שרה לוי-תנאי
לחן: עמנואל עמירן (פוגצ'וב)

1962

בְּאֵנו חֹשֶׁךְ לְגִישׁ.
בְּיָדֵינוּ אוֹר וְאֵשׁ.
כָּל אֶחָד הוּא אוֹר קָטָן,
וְכָלֵנוּ - אוֹר אֵיתָן.
סוּרָה חֹשֶׁךְ! הִלָּאָה שְׁחֹר!
סוּרָה מִפְּנֵי הָאוֹר!